

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ของกลุ่มแม่บ้าน ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้วิจัย : นางเยาวเรศ นันตา

สาขาวิชา : สาธารณสุขศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ดร.จิตติมา กตัญญู

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : ดร.วันทนีย์ ชวพงศ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก และหาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มแม่บ้าน ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 217 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้สถิติไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ อายุ 50 – 54 ปี ร้อยละ 25.3 การศึกษาสูงสุด ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 65.9 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 43.8 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 81.1 เคยตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกภายใน 3 ปีที่ผ่านมา ตรวจทุกปี ร้อยละ 61.75 ไม่เคยตรวจเลย ร้อยละ 8.8 ไปรับบริการตรวจที่สถานีนอนามัย ร้อยละ 81.1 โดยให้เหตุผลที่ไม่ไปตรวจเพราะกลัวเป็นการเป็นโรคมะเร็งปากมดลูก

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ทางด้านของกลุ่มตัวอย่างพบว่า การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรค ตัวแปรด้านจิตสังคม สิ่งชักนำให้ปฏิบัติ การรับรู้ประโยชน์และการรับรู้อุปสรรค กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเช่นเดียวกันว่าปัจจัยที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์กับการไปรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์รายด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของบุคคลกับการไปรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก พบว่า ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเกิดโรคและการรับรู้ความรุนแรงของโรค ในกลุ่มที่ไม่มาตรวจมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทั้งสองด้านในกลุ่มที่มาตรวจทุกปี

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยร่วมกับการไปรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ได้แก่ ตัวแปรประชากร ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกของกลุ่มที่มาตรวจและไม่มาตรวจทุกปี ตัวแปรจิตสังคมของทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็น การตรวจมะเร็งปากมดลูกไม่ใช่สิ่งที่สังคมยึดถือปฏิบัติและเป็นเรื่องไม่ปกติ แต่ความคิดเห็นดังกล่าวไม่มีผลต่อกลุ่มตัวอย่างที่มาตรวจทุกปีและสิ่งชักนำให้ปฏิบัติทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็น การไม่มีการหรือเพื่อนบ้านป่วยเป็นโรคมะเร็งปากมดลูก การได้รับคำแนะนำจาก อสม. ได้รับข่าวสารการณรงค์ การไม่เสียค่าใช้จ่าย การประชาสัมพันธ์ และการมีบริการตรวจจากหน่วยเคลื่อนที่

ความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นไปได้ในการปฏิบัติกับการไปรับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก ด้านการรับรู้ประโยชน์ของทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็น การไม่ทราบข้อควรปฏิบัติในการเตรียมตัวไปตรวจ และการรับรู้อุปสรรคของทั้งสองกลุ่ม มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในประเด็น การไปตรวจมะเร็งปากมดลูกเป็นเรื่องที่น่าอับอาย เพราะเป็นการตรวจภายในของสตรี

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า การรณรงค์ตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ โดยบูรณาการให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน เน้นการให้ความรู้โดยเฉพาะเรื่องความรุนแรงของโรค ลดช่องว่างที่เป็นอุปสรรคต่าง ๆ ให้น้อยลง ซึ่งจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ส่งเสริมให้สตรีมารับบริการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดอุบัติการณ์ของโรคมะเร็งปากมดลูกอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

The Title	: Factors Related to Pap Smear Screening of Housewives in Banloung Subdistrict, Chomthong District, Chiang Mai Province	
The Author	: Mrs.Yaovares Nunta	
Program	: Public Health	
Thesis Advisors	: Dr.Chitima Katonyoo	Chairman
	: Dr.Wantanee Chawapong	Member

ABSTRACT

The purpose of this Survey Research is to study the behavioral tendencies of receiving Pap Smear Screening, factors related to Pap Smear Screening, and the relationship between these factors in 217 housewives from Banloung Subdistrict, Chomthong District, Chiang Mai Province. The required information was collected using a constructed questionnaire before being analyzed with statistic procedures for percentage, arithmetic mean, standard deviation, and chi-square relationship.

It can be concluded from the results that 25.3 percent of the participants were aged between 50 – 54 years old, 65.9 percent had their highest education at primary school level, 43.8 percent worked as employees, 81.1 percent were married, 61.75 percent had received Pap Smear Screening annually for the past 3 years, 8.8 percent had never received the test and 81.1 percent had received the test at their local public health station with the reason that they are afraid of getting the disease while the group which avoided the test gave their reason that they had never had any symptoms so they were not at any risk.

Concerning factors related to Pap Smear Screening, the sample group had agreed that the factors which had influence in encouraging them to receive the test included their perception of the risk of getting the disease and its severity, influencing variable on Psychosocial, Encouraging measures, their perception of its benefits and obstacles.

Conclusion among each relationship

Regarding their perception of the risk of getting the disease and its severity, the relationship between these factors was found in the group who had never received Pap Smear Screening with a statistical significance of 0.05. Anyhow, there is no statistical connection in the group which had annually received the test.

On the subject of the relationship between other factors and Pap Smear Screening, no relationship was found between variables on population and the decision to take the test in both groups. However, there is a relationship between variables on Psychosocial and Pap Smear Screening at a statistical significance of 0.05 on the issue that Pap Smear Screening is not a common community practice and it is an unusual process. Yet, this opinion has no influence over the group who had annually received the test. Moreover, the relationship between encouraging measures and Pap Smear Screening was found in both groups at a statistical significance of 0.05 on the issue that no relatives or neighbors were ill with the disease, and the chance of receiving advice and information about any useful campaigns such as 'no expense' campaign or mobile test unit from public health personnel.

Relating to the relationship between the tendency of receiving Pap Smear Screening and their perception of its benefits, both groups showed a significant relationship between the factors with a statistical significance of 0.05 on the issue of the lack of knowledge about self preparation for the test. While the relationship between the test and their perception of its obstacles, both groups also showed a significant relationship with a statistical significance of 0.05 on the issue that Pap Smear Screening is a shameful experience as it is a pervagina examination.

From this study, the researcher can conclude that the constant campaigning for Pap Smear Screening to be in accordance with the social lifestyle of the community, through the process of providing knowledge on the severity of the disease to lessen any possible obstacles, can effectively encourage women to willingly receive Pap Smear Screening and lower the chance of contracting the disease.